

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Шляхи зниження собівартості продукції підприємства
(на прикладі ПрАТ «Одеський машинобудівний завод»)»**

Виконавець:
студентка 24 групи
факультету економіки та управління підприємством

Сук Наталія Богданівна _____

Науковий керівник:
к.е.н., викладач

П'ятаєва Олена Василівна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. В умовах ринкової економіки підвищення ефективності виробництва та подальший розвиток суб'єктів господарювання можна досягти за умови зниження собівартості продукції та ефективного управління витратами підприємства. Собівартість продукції (робіт, послуг) є одним із показників, в якому знаходять відображення усі сторони роботи підприємства: рівень організації виробничого процесу, його технічна оснащеність, ступінь ефективності використання необоротних та оборотних активів, продуктивність праці, рівень організації матеріально-технічного постачання тощо. Тому економічний аналіз цього показника є основою для прийняття обґрунтованих ефективних рішень щодо вибору шляхів та розробки заходів зниження собівартості продукції. Отже, дослідження питань планування, аналізу собівартості продукції, управління витратами на підприємстві є актуальними, оскільки зниження собівартості продукції та витрат підприємства стає головним чинником вирішення на підприємстві проблеми підвищення ефективності виробництва, забезпечення конкурентоспроможності та соціально-економічного розвитку підприємства.

Методичні аспекти зниження собівартості підприємства активно вивчаються багатьма науковцями-економістами. Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить про те, що це питання є достатньою мірою висвітленим, але багатогранність діяльності підприємства та мінливість зовнішнього середовища вимагають постійного вдосконалення вже існуючих методів.

Про це свідчать праці таких науковців, як Городня Т.А., Драган О.І., Леонов А.Д., Літвінов Є.І., Миронова Ю.Ю., Орлов О.К., Попазова О.В., Постолюк Н.А., Скрипник М.О. тощо.

Метою дослідження є виявлення шляхів зниження собівартості продукції ПрАТ «Одеський машинобудівний завод».

Відповідно до мети дослідження поставлено наступні **завдання**:

- розкрити сутність «собівартості» як економічної категорії;
 - висвітлити методичні підходи до визначення собівартості продукції;
 - визначити місце аналізу собівартості продукції в управлінні підприємством;
 - провести аналіз фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Одеський машинобудівний завод»;
 - зазначити особливості зовнішнього середовища ПрАТ «Одеський машинобудівний завод»;
 - виявити резерви зниження собівартості продукції задля підвищення конкурентоспроможності підприємства;
 - визначити обсяг інвестиційних витрат на оновлення основних виробничих фондів ливарного цеху ПрАТ «Одеський машинобудівний завод»;
 - розрахувати та проаналізувати показники ефективності проекту.
- Об'єктом дослідження** є процеси зниження собівартості продукції

підприємства з метою підвищення його конкурентоспроможності.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади зниження собівартості продукції підприємства.

Методами дослідження було обрано наступні кількісні та якісні методи: аналіз; синтез; метод порівняння; табличний (графічний) метод; нормативний метод.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти, фахова література, матеріали наукових конференцій та періодичних видань, звітність ПрАТ «Одеський машинобудівний завод».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування) та 1-го додатка. Загальний обсяг роботи становить 117 сторінок. Основний зміст викладено на 80 сторінках. Робота містить 21 таблицю, 7 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «Теоретичні аспекти собівартості продукції підприємства» // Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом. – 2017. – № 27. – С. 173-176.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретико-методологічні засади формування собівартості продукції**» розглянуто сутність «собівартості» як економічної категорії, висвітлено методичні підходи до визначення собівартості продукції, визначено місце аналізу собівартості продукції в управлінні підприємством.

У другому розділі «**Аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища ПРАТ «Одеський машинобудівний завод»**» проаналізовано фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Одеський машинобудівний завод», зазначено особливості зовнішнього середовища ПрАТ «Одеський машинобудівний завод», виявлено резерви зниження собівартості продукції задля підвищення конкурентоспроможності підприємства.

У третьому розділі «**Зниження собівартості продукції ПРАТ «Одеський машинобудівний завод» шляхом реалізації інноваційного проекту**» визначено обсяг інвестиційних витрат на оновлення основних виробничих фондів ливарного цеху ПрАТ «Одеський машинобудівний завод» та розраховано та проаналізовано показники ефективності проекту.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Собівартість продукції підприємства є найважливішим узагальнюючим показником економічної ефективності виробництва, в якому віддзеркалюються всі сторони його господарської діяльності.

2. Ототожнювати поняття «витрати» та «собівартість» не можна, оскільки витрати є складовою собівартості, а під собівартістю слід розуміти важливу економічну категорію, яка відображає рівень понесених поточних витрат на виробництво та реалізацію продукції, виражених в грошовому виміру.

3. До методів, які найбільш підходять для обліку витрат та калькулювання собівартості на підприємстві, відносять: простий, попередільний, нормативний, позамовний, метод розподілу витрат пропорційно обґрунтованій базі. Кожний з наведених методів має цілу низку переваг і недоліків.

4. Серед зарубіжних методів калькулювання собівартості продукції найбільшу увагу приділяють таким методам: «стандарт-кост», «директ-костинг», «таргет-костинг» та «кайзен-костинг».

5. Приватне Акціонерне Товариство «Одеський машинобудівний завод» в цілому має тенденцію до зростання розмірів майна. Середній рівень придатності основних фондів складає лише 54,4%, що свідчить про використання відносно зношеного обладнання у діяльності ПрАТ «Одеський машинобудівний завод». Все перелічене вище підтверджує задовільний майновий стан підприємства, що аналізується.

6. Показники оцінки ліквідності свідчать про дуже низьку ліквідність досліджуваного підприємства протягом усього періоду, що вивчався. Проте при детальному вивченні динаміки зміни показників балансу ПрАТ «Одеський машинобудівний завод» стає зрозумілим стан платоспроможності. За період, що досліджується, підприємство значно збільшило свої поточні зобов'язання з 12279 тис. грн. до 49108 тис. грн. по підсумку 2016 року, що обумовило невідповідність усіх коефіцієнтів. Все вищезазначене свідчить про низький рівень спроможності підприємства своєчасно обслуговувати свої поточні зобов'язання.

7. Аналіз показників свідчить про низький рівень фінансової стійкості ПрАТ «Одеський машинобудівний завод» протягом всього періоду його діяльності, що аналізується, проте динаміка має тенденцію до покращення стану підприємства.

8. Аналіз динаміки виручки від реалізації ПрАТ «Одеський машинобудівний завод» вказує на позитивні тенденції щодо обсягів реалізації товарної продукції підприємством, що досліджується. Про це свідчить той факт, що побудований лінійний тренд має чітку тенденцію до зростання. Він описує майже 98,5% варіації даних, що свідчить про вдалий підбір лінії тренду, та може бути застосований для прогнозування майбутніх обсягів реалізації продукції підприємства, проте на користь цього твердження свідчать ринкова кон'юнктура, що має також загальну тенденцію до підвищення цін на продукцію, що виробляється.

9. З огляду на проведений SWOT-аналіз, можна виділити основні можливості щодо підвищення конкурентоспроможності ПрАТ «Одеський машинобудівний завод»: впровадження системи заходів стимулювання збуту; підвищення якості продукції; розширення асортименту продукції; зниження

собівартості продукції. У кваліфікаційній роботі буде розглядатися напрямок зниження собівартості продукції.

10. Для беззбиткової та більш ефективної діяльності підприємствам потрібна модернізація та технічне переоснащення виробництва з використанням сучасних технологій, які на цей час є одним із чинників підвищення ділової репутації підприємства. Резерви зниження собівартості ПрАТ «Одеський машинобудівний завод» за рахунок оновлення основних виробничих фондів складають 2047,21 тис грн.

11. Інвестиційні витрати на обладнання складуть 4118 тис. грн. Слід зазначити, що за результатами 2016 року у підприємства згідно з фінансовою звітністю в розпорядженні відсутні кошти, що можуть бути спрямовані на реалізацію запропонованого проекту по зниженню собівартості, тому було прийнято рішення профінансувати придбання необхідного обладнання за рахунок кредиту в ПАТ «Державний експортно-імпортний банк України» за програмою «Обладнання/устаткування». Планується взяти кредит на 5 років у розмірі 4118 тис. грн за процентною ставкою 17,50%.

12. Аналіз інформації балансу Cash-flow дозволяє зробити висновок, що за аналізований період проект згенерує чистий прибуток в сумі 6578,794 тис. грн.

13. Інвестовані в проект оновлення основних виробничих фондів ливарного цеху ПрАТ «Одеський машинобудівний завод» кошти повернуться за рахунок прибутку, що формує проект, протягом 30 місяців, а з урахуванням впливу фактору часу, 40 місяців. Середня рентабельність проекту складе 51,49%. Прибуток, згенерований проектом за аналізований період з урахуванням впливу часу на вартість грошей на поточний момент складе 1867,214 тис. грн, а кожна гривня інвестованих коштів за тих же обставин принесе 0,45 грн чистого прибутку.

14. З розглянутих 10000 комбінацій змін значень чинників проект показав стійкість у 100% згідно з методом Монте-Карло.

15. Аналізуючи всі показники ефективності та ризиків проекту оновлення основних виробничих фондів ливарного цеху ПрАТ «Одеський машинобудівний завод» у сукупності, можна дійти висновку про доцільність його реалізації.

АНОТАЦІЯ

Сук Н.Б. «Шляхи зниження собівартості продукції підприємства (на прикладі ПрАТ «Одеський машинобудівний завод»).

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою *(шифр та назва спеціальності)*

професійного спрямування «Економіка та стратегія розвитку підприємства». - *(назва магістерської програм)*

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2017.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти «собівартості» як економічної категорії, висвітлено методичні підходи до визначення собівартості продукції, визначено місце аналізу собівартості продукції в управлінні підприємством.

Проаналізовано фінансово-господарську діяльність ПрАТ «Одеський машинобудівний завод», зазначено особливості зовнішнього середовища ПрАТ «Одеський машинобудівний завод», виявлено резерви зниження собівартості продукції задля підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Визначено обсяг інвестиційних витрат на оновлення основних виробничих фондів ливарного цеху ПрАТ «Одеський машинобудівний завод» та розраховано та проаналізовано показники ефективності проекту.

Ключові слова: собівартість, резерви зниження собівартості, проектний аналіз, конкурентоспроможність.

ANNOTATION

Suk N. "Ways of reducing the cost of production of the enterprise (for example, PJSC "Odessa Machine-Building Plant" .

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty «Entrepreneurship, trade and stock-taking activities» under the master's program

(code and name of the specialty)

«Economy and strategy of enterprise development».- Odessa National Economics University.

(title of master program)

Odessa, 2017.

The paper deals with theoretical aspects of "cost" as the economic category covers methodological approaches to determining the cost of production, the place to analyze product cost management.

Analysis of financial and economic activity of JSC "Odessa Engineering Works" These features of the environment JSC "Odessa Engineering Works", found reserves to reduce production costs to improve competitiveness.

Determined amount of investment expenditure on replacement of fixed assets foundry JSC "Odessa Engineering Works" and calculated and analyzed the performance of the project.

Keywords: cost, reserve soft cost reduction, project analysis, competitiveness.